

İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinin (1927) Değerler ve Karakter Eğitimi Açısından İncelenmesi

Examination of the Primary Boarding Schools Regulations (1927) in Terms of Values and Character Education

Gönül Türkan DEMİR

Doç. Dr. ♦ Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ana Bilim Dalı ♦ g.demir@amasya.edu.tr ♦ ORCID: 0000-0002-6056-4137

Özet

Bir kurumun işleyiş sürecinin açıklandığı talimatnameler, özellikle geçmiş dönemlerin aydınlatılmasında önemli başvuru kaynaklarıdır. Bu çalışmada incelenen İlk Yatı Mektepleri talimatnamesi 1927 yılında dönemin Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanmıştır. Bu talimatname 1926 yılında çıkarılan kanunla yeniden düzenlenen yatılı okullarla ilgili ilk talimatname olması nedeniyle önem taşımaktadır. Talimatname metni incelendiğinde ilkökul düzeyindeki yatılı okulların sisteminin açıklanmasının yanında değerler ve karakter eğitime yönelik beklentileri içerdiği de anlaşılmıştır. Bu çalışma İlk Yatı Mektepleri talimatnamesinin değerler, karakter güçleri ve erdemler açısından incelendiği, olgu bilim deseni ile gerçekleştirilmiş nitel bir çalışmadır. Çalışmanın verileri doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiştir. Veri seti üzerinde değerler, karakter güçleri ve erdemler çerçevesinde içerik analizi yapılmıştır. Bulgular kısmında verilen analiz sonuçlarına göre talimatnamenin farklı bölümlerinde sorumluluk, öz-kontrol, itaatkarlık, sosyal onay, öz saygı gibi değerlerin ve bilgelik, ölçülülük, aşkınlık gibi erdemlerin vurgulandığı anlaşılmaktadır. Çalışma sonucunda hem dönemin yatılı okullarının işleyişi hem de o dönemde değer ve karakter eğitime ilişkin beklentiler ortaya konulmuştur. Yeni rejimin yetiştirmek istediği insan tipi ve yurttaşlarında bulunmasını beklediği değerlerin ve karakter güçlerinin anlaşılmasını sağlayan somut bir örnek olarak alana katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlk Yatı Mektepleri, Değer Eğitimi, Karakter Eğitimi, Erdem

Abstract

Regulations explaining the operating process of an institution are important reference sources, especially in shedding light on past periods. The Primary Boarding Schools regulations examined in this study were published in 1927 by the Ministry of Education of the period. These regulations are important because they are the first regulations regarding boarding schools, which was reorganized by the law enacted in 1926. When the text of the regulations was examined, it was understood that in addition to explaining the system of boarding schools at the primary school level, it also included expectations for values and character education. This study is a qualitative study carried out with a phenomenology design, in which the regulations for the Primary Boarding Schools are examined in terms of values, character strengths and virtues. The data of the study was obtained by document review method. Content analysis was conducted on the data set within the framework of values, character strengths and virtues. According to the analysis results given in the findings section, it is understood that values such as responsibility, self-control, obedience, social approval, self-respect and virtues such as wisdom, temperance and transcendence are emphasized in different parts of the regulations. As a result of the study, both the functioning of the boarding schools of the period and the expectations regarding value and character education at that time were revealed. Findings of the study are expected to contribute to the field as a concrete example that provides an understanding of the type of citizens the new regime wanted to raise and the values and character strengths it expects from its citizens.

Keywords: First Boarding School, Values Education, Character Education, Virtues.

1. Giriş

Bir kuruluşun çalışma yöntemini belirleyen kuralların tümü olarak tanımlanan (TDK <https://sozluk.gov.tr/>) talimatnamelerin içerikleri ait olduğu kurumun işleyişi hakkında oldukça önemli bilgiler içermektedir. Talimatnamelerde yer verilen tüm noktalar kurumun amacı doğrultusunda işleyişin düzenlenmesi, uygulamaların gerçekleştirilmesi ve gerekli denetimlerin yapılması açısından önem taşımaktadır. Bununla birlikte devlet kurumlarının işleyişleri ile ilgili olarak hazırlanan talimatnameler, ait olduğu kurumdan devletin beklentilerinin ve dönemin siyasi ve toplumsal bakış açısının anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında yeni kurulan rejimin hedeflerine uygun olarak hızlı bir şekilde toplumun her alanında kanunlarla yeni düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Eğitim alanında yapılan düzenlemeler incelendiğinde ilk olarak Tevhid-i Tedrisat Kanunu (1924) ile tüm eğitim kurumlarının tek çatı altında toplandığı ve laik demokratik eğitim döneminin başladığı anlaşılmaktadır (Güven, 2014, s.241). Dönemin Eğitim Bakanı Vasıf Çınar tarafından hazırlanan genelge ile eğitim ve öğretimin genel ve özel amaçları şu şekilde belirlenmiştir;

1. *Eğitimin milli esaslara ve batı medeniyetinin yöntemlerine dayanması,*
2. *Okulların insan ilişkileri, toplumsal yaşama kuralları, temizlik, düzen vs. Gibi hususlarda medeni ve örnek alınacak bir eğitim yapmaları,*
3. *Çocukların kalplerinde ve ruhlarında Cumhuriyet için fedakar olmak ülküsünü taşımaları,*
4. *Okullarda vicdan ve fikir hürriyeti ve bilinçli bir sorumluluk telkin edilmesi,*
5. *Öğretimin uygulamalı ve işe yarar bir hale gelmesi,*
6. *Okulların ilim ve okuma zevkini vermesi,*
7. *Okulların, halka, sağlığın değerini ve sağlıklı olmanın yollarını öğretmesi,*
8. *Okulların, beden ve fikrin dengeli gelişimini sağlaması,*
9. *Okulların toplun ve ailenin ihtiyaçlarını dinleyip gözönünde tutması,*
10. *Okulların, tasarruf, yardımlaşma ve iktisat fikirleri vermesi,*
11. *Okulların çocuklarda hür ve makul bir disiplin oluşturması (Akyüz, 2018, s. 330).*

Genelgede yer verilen maddeler incelendiğinde eğitimin amaçları ve okullardan beklenenlerin başta yeni nesiller olmak üzere toplumun her kesiminde milli, laik ve çağdaş bir insan tipinin yetiştirilmesinin hedeflendiği görülmektedir. Dönemin toplum yapısı düşünüldüğünde uzun süren savaşıardan çıkmış her açıdan yoksulluk içinde bir millet ve çok sayıda yetim ve öksüz kalmış çocuğun olduğu görülmektedir. 1921 yılında gerçekleştirilen Maarif Kongresinin kapanış konuşmasında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver “harplerin ortada babasız bıraktığı yüz binlerce şehit çocuklarının babalarının herkesten evvel muallimler olduğunu ve bunları, kimseye el uzatmayacak bir terbiye ile yetiştirmek, onları hayat ortasında kendi ellerinin emeğiyle, kendi ekmeceklerini kazanabilecek kabiliyete mazhar kılmak, vazifelerinin esasını teşkil ettiği noktasında ısrar etmiştir.” (akt. Binbaşoğlu, 2014, s.421). Bu sözlerden de anlaşılacağı üzere daha savaş devam ederken toplanan Maarif Kongresinde alınan kararlar Cumhuriyetin ilanından sonra eğitimle ilgili ulaşılmak istenen hedeflerin belirleyicisi olmuştur. Nitekim cumhuriyet sonrası eğitim ve kültür

alanında yapılan tüm yeniliklerin aynı hedefler doğrultusunda gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde cumhuriyetin ilk yıllarında toplumun her kesimini kapsayan büyük eğitim seferberliğinin gerçekleştirildiği ve imkanlar doğrultusunda çağdaş eğitimin ülkenin her tarafına ulaştırılması gayreti ile hareket edildiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda dönemin ilk ilköğretim kanunu 1926 yılında kabul edilen Maarif Teşkilatına Dair Kanun ile eğitim teşkilatı yeniden düzenlenmiş, ilköğrenim çağını geçirmiş ve bu çağdaki çocukların ilköğrenim kurumlarında eğitim almaları mecbur tutulmuştur. Aynı kanunla ilk öğretim kurumları şehir-kasaba ve köy “gündüz” ve “yatı” mektepleri olarak düzenlenmiştir.

Yetim, öksüz ve muhtaç çocukların eğitimi Türk eğitim tarihinin her döneminde önemle üzerinde durulan bir konu olmuştur. Tanzimat dönemine kadar ağırlıklı olarak vakıflar eliyle yürütüldüğü, Tanzimat sonrasında ise bu çocukların bir kurum bünyesine alınarak her türlü ihtiyaçlarının ve eğitimlerinin karşılandığı anlaşılmaktadır. Osmanlı'nın son dönemindeki uzun süren savaşlar bu kurumlara ihtiyacı daha da arttırmış ve kimsesiz çocukların korunması ve eğitimi için Darüleytamlar açılmaya başlanmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra ise bu kurumlar hazırlanan kanunlarla “yatı mektepleri” olarak yeniden düzenlenmiştir (Yücel, 2023, s.294). Maarif Teşkilatına Dair Kanunun beşinci maddesinde

“Şehir ve kasaba yatı mekteplerini muhtaç kimsesiz çocuklara mahsus olmak üzere Maarif Vekaleti açar. Bu nevi mektepler aranılan şartları haiz olmak üzere vekaletin müsaadesiyle mahalli idareler ve belediyeler tarafından dahi açılabilir. Köy yatı mektepleri, mektebi olmayan köylerin çocuklarına mahsustur. ... bilumum köy mektepleri idare ve talim heyetleri, çocukları köy hayatından ayırmayacak bir talim ve terbiye usulünü tatbik ile mükelleftir.”

ifadesiyle şehir - kasaba ve köy yatı mekteplerinin hangi şartlar altında ve hangi kurumlar tarafından açılacağı belirtilmiştir (Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun, 1926). Yücel (2023, s. 295) tarafından şehir yatı mektepleri ile ilgili olarak yapılan çalışmada 1925-1926 ders senesinde Türkiye genelinde 17 şehir yatı mektebi, 32 köy yatı mektebi ve 1 özel yatı mektebi olmak üzere toplam 50 yatı mektebinin faaliyette olduğu belirtilmiştir. Bu dönemde hazırlanan kanunlar ve genelgelerin yürütme aşamasında uygulamaların nasıl gerçekleştirileceği ise talimatnamelerle uygulayıcılara bildirilmektedir. Yatı mektepleri ile ilgili yapılan kanuni düzenlemeler bu okulların genel şartlarını belirlemekle birlikte 25 Ocak 1927 tarihinde kabul edilen ve 15 Şubat 1927 tarihli Tebliğler Dergisinde yayınlanan “İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesi” ile bu okulların işleyişi ile ilgili genel ve özel tüm konuların belirlendiği görülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın ana konusu olan “İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesi” daha önce başka bir çalışmada ele alınmamıştır. 154 maddeden oluşan talimatname metni incelendiğinde yatı mekteplerinin işleyişi ve bu mekteplerde görevli olan öğretmen ve memurların görev ve sorumluluklarının yanında öğrenciler ile ilgili de oldukça detaylı açıklamalara yer verildiği görülmüştür. Talimatnamede yer alan açıklamalar yatı mekteplerinin işleyişi hakkında detaylı bir açıklama vermenin yanında bu okullarda öğrencilere kazandırılması hedeflenen pek çok değeri ve karakter gücünü de içerdiği anlaşılmıştır. Bu nedenle sadece talimatnamenin içeriğinin verilmesi yerine metinde yer alan maddelerin değerler ve karakter güçleri kapsamında analizinin yapılmasıyla çalışmanın alana daha fazla katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Böylece cumhuriyet döneminde yetiştirilmesi amaçlanan yeni insan tipinin hangi değerlere ve karakter güçlerine sahip olmasının

beklendiği bakanlık tarafından hazırlanan resmi bir belge üzerinden ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu çalışmanın hem değer eğitimi hem de eğitim tarihi literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

1927 tarihli “İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesi”nin değerler eğitimi ve karakter güçleri açısından incelenmesine dayanan bu çalışma olgu bilim (fenomenoloji) deseni ile gerçekleştirilen nitel bir araştırmadır. Fenomenolojinin temel felsefesinde, deneyimin kendisine ve bir şeyin deneyimi nasıl bilinçliliğe dönüştürdüğüne yapılan vurgu yatmaktadır. Fenomenolojik yaklaşımlarda farklı insanların deneyimleri analiz edilir ve fenomenin gerçeğini tanımlanmak için karşılaştırılır (Merriam, 2013, s.24-25). Bu çalışmada da 1927 yılında dönemin Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan ve ülke genelinde uygulanan bir talimatname metninin değerler ve karakter güçleri açısından incelenmesi amaçlandığı için fenomenoloji deseni kullanılması uygun görülmüştür. Böylece dönemin değer eğitimi anlayışının ve yeni nesillere kazandırılması beklenen karakter güçleri olgularının derinlemesine anlaşılması sağlanacaktır.

2.2. Veri Seti ve Veri Toplama Süreci

Çalışmada incelenen talimatnameye Milli Eğitim Bakanlığının resmi web sitesinde yayınlanan Tebliğler Dergisi arşivinden dijital olarak ulaşılmıştır. Çalışmanın verilerinin toplanmasında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin dokümanlara ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve veriyi kullanma şeklinde belirtilen aşamalarına (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.223) uygun olarak elde edilen 25 Ocak 1927 tarihinde kabul edilen 15 Şubat 1927 tarihli Tebliğler Dergisinde yayınlanan ve 154 maddeden oluşan talimatname metni bu çalışmanın ana veri setini oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Analizi

Çalışmanın ana veri setini oluşturan talimatname metninin orijinali Osmanlı Türkçesi olduğu için ilk olarak metnin tamamının transkripsiyonu yapılmıştır. Transkripsiyon metni başka bir uzman tarafından da kontrol edildikten sonra metinde gerekli sadeleştirmeler yapılmıştır. Daha sonra veri seti üzerinde içerik analizi gerçekleştirilmiştir. İçerik analizinde temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenleyerek gerçekleştirilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 259).

Bu çalışmada ana veri setini oluşturan İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinin, değerler ve karakter güçleri açısından incelenmesi amaçlandığı için öncelikle değerler ve karakter güçleri belirlenmiştir. Değerler ile ilgili literatür incelendiğinde farklı araştırmacılar tarafından birden çok değer sınıflandırması yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmada Rokeach tarafından yapılan değer sınıflandırması temel alınmıştır (Karababa, 2014, s.9). Bu sınıflandırma tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Rokeach'ın Değer Sınıflandırması

<i>Amaç Değerler</i>		<i>Araç Değerler</i>	
Rahat bir hayat	İç huzur	Hırslı	Haya gücü kuvvetli
Heyecanlı bir hayat	Gerçek sevgi	Açık görüşlü olma	Bağımsızlık
Başarma hissi	Ulusal güvenlik	Yeteneklilik	Entelektüel
Bariş içinde bir dünya	Zevk	Neşe	Mantıklılık
Güzellikler dünyası	Kurtuluş	Temiz	Sevecenlik
Eşitlik	Özsaygı	Cesaret	İtaatkarlık
Aile güvenliği	Sosyal onay	Affedicilik	Kibar
Özgürlük	Gerçek dostluk	Yardımsaverlik	Sorumluluk
Mutluluk	Bilgelik	Dürüstlük	Öz-kontrol

Talimatname metninde analiz yapılırken tablo 1'de belirtilen değerler kod olarak belirlenmiştir. Karakter güçleri ve erdemlerin analizi için ise Kabakçı (2020, s.16-24) tarafından yapılmış olan sınıflandırma esas alınarak kod listesi oluşturulmuştur. Karakter güçleri ve erdemler ile ilgili sınıflandırma tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Karakter Güçleri ve Erdemler Sınıflandırması

<i>Er demler</i>	<i>Karakter Güçleri</i>	<i>Er demler</i>	<i>Karakter Güçleri</i>
Bilgelik Erdemi	Yaratıcılık	Adalet Erdemi	Takım çalışması
	Merak		Adil olma
Cesaret Erdemi	Açık fikirlilik	Ölçülülük Erdemi	Liderlik
	Öğrenme aşkı		Affetme
	Çok yönlü bakış açısı	Aşkınlık Erdemi	Alçakgönüllülük
İnsaniyet Erdem,	Cesur olma		Tedbirlilik
	Sebatkarlık		Öz düzenleme
İnsaniyet Erdem,	Dürüstlük		Estetik ve mükemmelliğin takdiri
	Yaşama coşkusu		Şükren duyma
	Sevme		Umut
	İyi yüreklilik		Mizah
	Sosyal zeka		Maneviyat

İçerik analizi yapılırken tablo 1 ve 2'de verilen kodlar İlk Yatı Mektepleri Talimatname metninde yer alan ana bölümler üzerinde ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Toplam 154 maddeden oluşan metinde 20 farklı alt başlık olduğu tespit edilmiştir. Bu alt başlıklarda yer alan maddeler kod listelerine göre nitel veri analizi programı ile kodlanmıştır. Kodlama sırasında 6-Katip, 10-Muallimler Meclisi, 11-İnzibat Meclisi, 12-Mübayaat Komisyonu başlıklı bölümlerde yer alan maddelerde sadece adı geçen meclis ve komisyonların görev ve yetki tanımlarının olduğu tespit edilmiş, bu bölümlerde değerler, karakter güçleri ve erdemlerle ilişkili bir kod oluşturulamamıştır. Kodlamalar diğer 16 bölümde yer alan maddeler üzerinde yapılmıştır.

2.4. Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Kodlama sürecinde güvenilirliği sağlamak adına hem farklı bir kodlayıcıdan iki bölüm için uzman görüşü alınmış hem de araştırmacı tarafından kodlamalar üç hafta arayla tekrarlanarak kontrol kodlaması yapılmıştır. Güvenirlik hesaplanırken Miles ve Huberman (2021, s.64) tarafından belirlenen formül kullanılmıştır. Buna göre; GBS: Görüş birliği sayısı, TGB: Toplam görüş birliği, GA: Görüş ayrılığı sayısı olmak üzere aşağıdaki formül ile güvenirlik hesaplanmıştır.

$$\text{Güvenirlik} = \frac{GBS}{TGB + GA}$$

Yapılan kodlamalar sonucunda değerler ve karakter güçleri ve erdemler için toplam 1167 kod oluşturulmuştur. Farklı kodlayıcının sonuçları ile yapılan hesaplamalarda güvenirlik 0,94; kontrol kodlaması sonucu ise 0,99 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları matrisler ve ağ yapıları kullanılarak görsel hale getirilmiş ve bulgular kısmında değerler ve karakter güçleri ve erdemler ayrı ayrı sunulmuş, talimatname metninden ilgili bölümlerle ilgili örnekler doğrudan alıntılar şeklinde verilmiştir.

Çalışma verileri doküman incelemesi yöntemi ile toplandığı için etik kurul iznine gerek duyulmayan araştırmalar kapsamına girmektedir.

3. Bulgular

1927 yılında yayınlanan İlk Yatı Mektepleri Talimatname metninde yapılan analizler sonucunda tespit edilen değerler, karakter güçleri ve erdemler bu bölümde iki alt başlık halinde verilmiştir. Analizler yapılırken talimatname metninin ana bölümleri dikkate alınarak tespit edilen değerler, karakter güçleri ve erdemlerin, talimatnamenin ana bölümlerine dağılımlarının frekansları matrisler üzerinde verilmiş, ardından ağ yapıları ile değerler, karakter güçleri ve erdemler gösterilmiş ve şekillerin altında metinden doğrudan alıntılar yapılarak örnek ifadeler yer verilmiştir.

3.1. İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinde Değerler

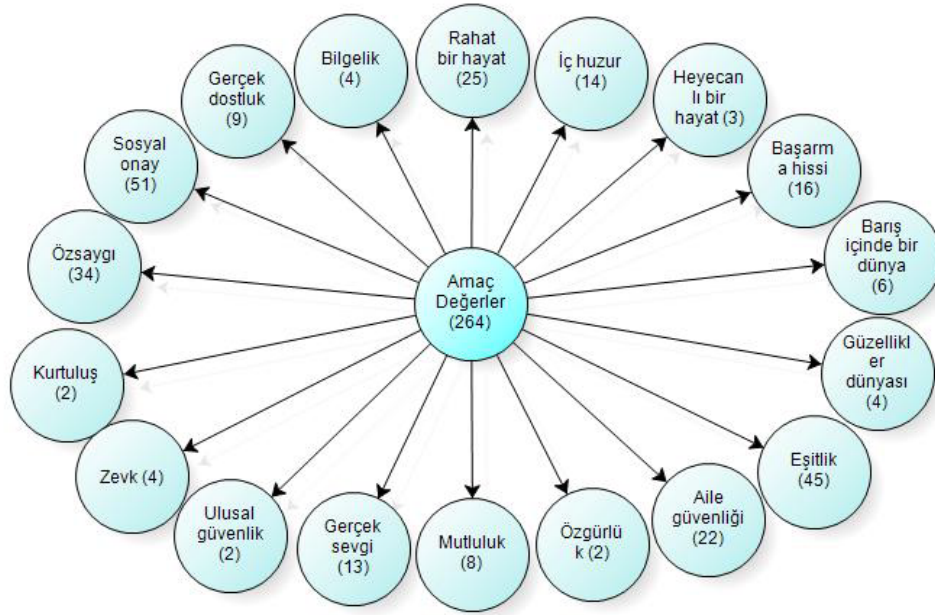
İncelenen talimatname metninde Rokeach'ın değer sınıflandırması dikkate alınarak yapılan analizler sonucunda amaç ve araç değerlerle ilgili analiz sonuçlarının talimatnamenin bölümlerine dağılımlarının frekans değerleri Tablo 3 ve 4'te gösterilmiştir.

Tablo 3. İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinde Tespit Edilen Amaç Değerlerin Frekansları

İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesi	Aile güvenliği	Barış içinde bir dünyaya	Başarma hissi	Bilgelik	Eşitlik	Gerçek dostluk	Gerçek sevgi	Güzellikler dünyası	Heyecanlı bir hayat	İç huzur	Kurtuluş	Mutluluk	Özgürlük	Özsaygı	Rahat bir hayat	Sosyal onay	Ulusal güvenlik	Zevk	Toplam
1.Esas Maddele	1	1	3	1	2				2	1	2	2	4						19
13.İnzibat	2	2	7						3	1	6	3	8						32
14.Tedrisat İmtihanları, Tatiller		2	2	2			1	1		2	1	2	1	4					18
15.Zamanın Tarz-ı İstimali	2	2	1	5			1	1		2	1	4	3	5			1		28
16.Mekulat (Yenilecek gıda maddeleri) - 17. Melbusat	2		2									1	2	1	1	1			10
18.Sıhhi Tedbirler - 19. Mezuniyet	4	1	2	1	2	1	2	1				3	3	4					24
2.Vazifeler Müdür veya Baş Muallim	1	1	1	5			1	1		1	3	1	6			1			22
20.Münferit Maddeler	1			1									1						3
3.Muavin				1									1	1					3
4.Muallim	4	1	2	9	5	6			3	1	1	6	1	9	1	1			50
5.Tabip	1			1										1					3
8.Kayıt ve Kabul ve Terfi-i kayd muameleleri	1	2	1	3					1			1	1	3					13
9.Çocukların hakları ve vazifeleri	3	1	2	1	4	2	3	1	4	1	6	5	6						39
Toplam	22	6	16	4	45	9	13	4	3	14	2	8	2	34	25	51	2	4	264

Tablo 3'te görüldüğü üzere incelenen talimatname metninde toplam 264 amaç değere ulaşılmıştır. En çok tespit edilen amaç değerler sosyal onay (51), eşitlik (45) ve öz saygı (34) değerleri olmuştur. En az tespit edilen değerler ise özgürlük, kurtuluş ve ulusal güvenlik değerleridir. Talimatnamenin bölümleri arasında ise Muallim başlığı altında 50 değer, Çocukların hakları ve vazifeleri başlığı altında 39 ve İnzibat başlığı altında 32 değer tespit edilmiştir. Amaç değerlerin frekans dağılımları şekil 1'de verilmiş ardından bu değerlerle ilgili olarak metinden örnek ifadeler doğrudan alıntılarla verilmiştir.

Şekil 1. Amaç değerler ve frekansları

Talimatname metnin Esas Maddeler başlığında yer alan 3. maddesi “yatı mekteplerinde çocukların en lüzumlu içtimai itiyatlara sahip olacak surette yetiştirilmeleri lazımdır. Binaenaleyh bunlardaki talebe, her an mütesanit (dayanışma içinde olan) bir cemiyetin vazifedar bir azası olduğunu hissetmeli ve bütün faaliyette bu his rehber olmalıdır. Bu maksadı temin için mektep dahilinde talebenin yapabileceği işler mutlaka talebeye yaptırılmalı ve mektebin idaresinde ve inzibatında daima talebenin içtimai kabiliyetlerini tenmiye (yetiştirmek, arttırmak) etmek esasına riayet edilmelidir.” şeklindedir. Bu ifadeler sosyal onay, rahat bir hayat, başarma hissi ve eşitlik amaç değerleriyle ilişkilendirilmiştir.

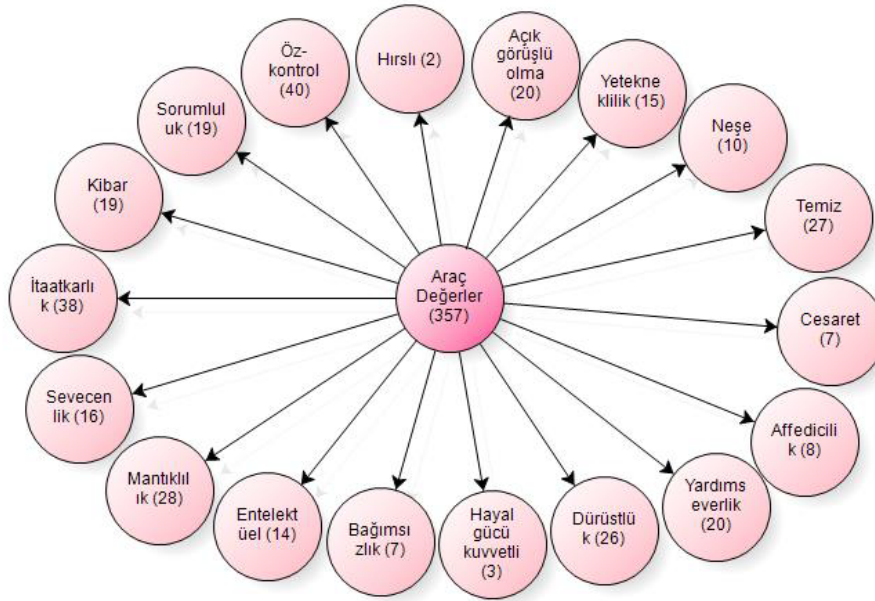
İnzibat başlığında yer alan 116. maddesi ise yatı mekteplerinde öğrenciyi kazandırılması gereken disiplin kavramının mahiyetini açıklamaktadır. “Madde 116: İntizamsız mesai, tertipsiz faaliyet, rabitasız emirler ve tedbirler inzibatsızlığın başlıca müvellididirler. Bu cihetle yatı mekteplerinde inzibat yerinde ve yolunda bir saydan; sıhhi ve terbiyevi bir oyun faaliyetinden; mazbut ahlaki bir muşeretten; umumi menfaatler için hakiki taavun ve teşriklerden çocuklarla muallim ve memurların müteakabil muhabbetlerinden doğarak itiyatlaşan tabii, hür ve demokratik inzibat olmalıdır. Harici emir ve tedbirlerle tahkim edilen inzibat tarzlarına hadd-i asgaride mevkii ve kıymet verilmemelidir.” Bu ifadeler sosyal onay, başarma hissi, öz saygı, eşitlik, rahat bir hayat, aile güvenliği amaç değerlerini içermektedir.

İlk yatı mektepleri talimatnamesinde tespit edilen araç değerlerin talimatname bölümlerine dağılımı Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinde Tespit Edilen Araç Değerlerin Frekansları

İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesi	Açık görüşü olma	Affedcilik	Bağımsızlık	Cesaret	Dürüstlük	Entelektüel	Hayal gücü kuvvetli	Hırslı	İtaatkarlık	Kibar	Mantıklılık	Neşe	Öz-kontrol	Sevecenlik	Sorumluluk	Temiz	Yardımsızlık	Yeteneklilik	Toplam
1.Esas Maddeler					1			3		1		2		4	2	3	1	17	
13.İnzibat	3	5			5	1		8		4		6	1	8				41	
14.Tedrisat İmtihanları, Tatiller	1		1	1	2	2		1	1	2	1	1	1	4		1	1	20	
15.Zamanın Tarz-ı İstimali	1			1		1	1	5	2	3	3	6	2	6	3	2	1	37	
16.Mekulat (Yenilecek gıda maddeleri) - 17. Melbusat												1		2	1	1		5	
18.Sıhhi Tedbirler - 19. Mezuniyet	2		2	2		1	1	2	1	2	1	1	2	3			1	21	
2.Vazifeler Müdür veya Baş Muallim	4	1		1	4	2		5	2	5	1	4	1	7	3	1	3	44	
20.Münferit Maddeler										1		1		1				3	
3.Muavin								1	1			1		1	1			5	
4.Muallim	5	1	1	1	6	1		6	7	3	2	7	7		7	7	4	74	
5.Tabip												1		1	1			3	
7.Ambar ve Depo Memuru												1		1	1			3	
8.Kayıt ve Kabul ve Terfi-i kayd muameleleri	1				2	2				3		1		3	1	1	2	16	
9.Çocukların hakları ve vazifeleri	3	1	3	1	6	4	1	2	7	5	4	2	7	2	7	7	4	2	68
Toplam	20	8	7	7	26	14	3	2	38	19	28	10	40	16	57	27	20	15	357

Tablo 4'te görüldüğü gibi araç değerler arasında en çok tespit edilenler sorumluluk (57), öz-kontrol (40) ve itaatkarlık (38) değerleri olurken, hırslı (2) ve hayal gücü kuvvetli (3) değerleri an az tespit edilen araç değerler olmuştur. Araç değerlerle ilgili olarak yapılan tespitlerin talimatnamenin bölümlerine dağılımı incelendiğinde en çok Muallim, Çocukların hakları ve vazifeleri, Vazifeler: Müdür ve Baş muallim başlıkları altında yer aldığı görülmektedir. Araç değerlerin frekans dağılımları şekil 2'de gösterilmiş ve sonrasında örnek ifadeler verilmiştir.

Şekil 2. Araç değerler ve frekansları

Araç değerlerle ilgili örnekler;

İnzibat başlığı altında yer alan 106. madde; “Çocuklar, vazifeyi vazife olduğu için yapmaya alışmalı ve hüsn-ü ifa olunmuş bir vazifeden mütehasıl manevi zevki kendileri için en büyük mükafat addetmelidir.” sorumluluk, itaatkarlık, öz-kontrol, dürüstlük, mantıklılık araç değerlerini yansıtmaktadır. Aynı başlıkta yer alan 117. maddede yer alan şu ifadelerde sorumluluk, öz-kontrol, itaatkarlık, dürüstlük değerleri ile ilişkilendirilmiştir.; “ 4 ve 5inci sınıf talebesinin bu sınıflar talebesi tarafından intihap edilecek on namzet arasından üçü inzibat meclisince “talebe heyet divanı” tanınabilir. Bu divanın tescil ve takdir cezaları istilzam etmeyecek mahiyette ufak tefek meseleler hakkında talebe arasında bir nevi hakem heyeti vazifesi görmesi şayan-ı tavsiyedir. ...”

Muallim başlığında yer alan 38. madde de şu şekildedir; “Muallimler, ellerine tevdi olunan çocukların şefkat ve nevazişe (iltifat, gönül alma) muhtaç olduğunu daima hatırlamalı ve fakat müfrit (aşırı) bir mesaide ve yumuşaklık ile şımarmalarına meydan vermemelidir ve çocukların daima kalplerine hitap etmeyi bilerek fena hallerini ıslaha gayret etmelidir.” Bu ifadeler dürüstlük ve kibar araç değerlerini kapsamaktadır.

Talimatnamenin Çocukların hakları ve vazifeleri başlığı altında yer alan 76 maddesi de birden çok araç değeri ifade eden maddelerden birisidir. “Çocuklar kendi işlerini kendileri göreceklerdir: mesela yataklarını kendileri yapacaklar sınıfların ve dairelerin temizliği ve tanzimi, yemekhanede hizmet, küçük dikişler, ütü gibi işlerde iştirak edecekler ve müesseseye ait umumi ve el birliği ile yapılması lazım gelen işlerde kendilerine düşen vazifeyi memnuniyetle başaracaklardır. Her çocuk geniş bir ailenin, faal bir cemaanın vazifedar bir uzvu olduğunu her an hissetmeli, bilmeli ve büyük, müsmir işlerin, taksim-i amelle yapılan faaliyetlerin tevhibi sayesinde görülebileceğini daima anlamalıdır.” Bu madde de cesaret, entelektüel, dürüstlük, hayal gücü kuvvetli, kibar, mantıklılık, öz-kontrol, sorumluluk, temiz, yardımseverlik araç değerlerini kapsayan bir örnektir.

Yeteneklilik, neşe, sevecenlik araç değerleri ile ilgili en güzel örneklerden birisi de talimatnamede Zamanın tarz-ı istimali başlığı altında yer alan ve öğrencilerin okuldaki serbest zamanlarını değerlendirebilecekleri faaliyet örneklerinde görmek mümkündür. Bu örnekler şu şekilde listelenmiştir;

Serbest zamanlardan çocuklar sıhhi, ahlaki kayudat dahilinde olmak, müessese haricine çıkmamak şartıyla istedikleri gibi istifade etmek hakkına malikdirler. Bu zamanlarda başlıca teşvik edilecek faaliyetler şunlar olabilir;

Spor oyunları, rakslar, şarkılı ve taklitli rondlar, halk raksları. (bar dansları ile çift olarak oynanan danslar memnudur.)

Kitap okumak (kütüphanede) (s.36)

Bir alet-i musiki ile iştigal (diğerlerinin başka faaliyetlerine mani olmamak şartıyla)

Savti musiki (diğerlerinin başka faaliyetlerine mani olmamak şartıyla)

Atölyede serbest mesai (sınai resim, nakış bordürü, el işleri, modelaj ve molaj) fotoğrafcılık, marangozluk, tayyareler vesaire, fenni oyuncaklar ameli eşkal-i hendeseye vesaire ameli (daktilografi)

Tavuk ve arı beslemek, hayvanat ve haşerat ve nebatın tetkikatı, koleksiyonculuk, pul koleksiyonu.

Cemiyet mesaisi: tasarruf sandığı, yardımcı eller, sıhhat derneği, sineklerle mücadele, tuz mücadelesi, pis lisan aleyhinde mücadele, küçük teşkilat ve müessese idaresince tecviz ve teşvik edilen mesai ve faaliyetler ilah.

3.2. İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinde Karakter Güçleri ve Erdemler

İncelenen talimatname metninde tespit edilen karakter güçleri ve erdemlerle ilişkili yapılan analiz sonucunda toplam 544 kod oluşturulmuştur. Bu kodların erdemlere dağılımı ve metinden örnekler şu şekildedir.

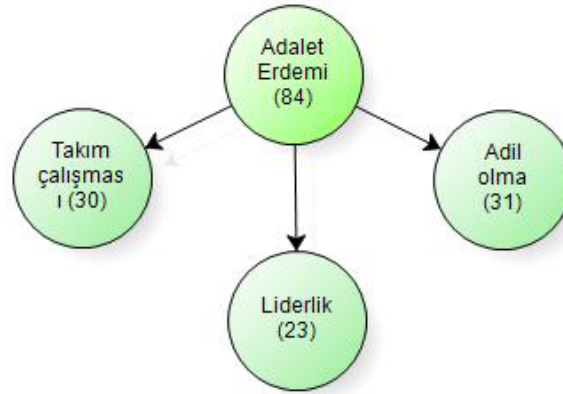
Adalet Erdemi: İncelenen metinde adalet erdemi ve bu erdemle ilişkili olan karakter güçlerinin dağılımı tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinde Adalet Erdemi

<i>İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesi</i>	<i>Adil olma</i>	<i>Liderlik</i>	<i>Takım çalışması</i>	<i>Toplam</i>
1.Esas Maddeler	1		3	4
13.İnzibat	8	2	3	13
14.Tedrisat İmtihanları, Tatiller			2	2
15.Zamanın Tarz-ı İstimali		2	3	5
16.Mekulat (Yenilecek gıda maddeleri) - 17. Melbusat	1		1	2
18.Sıhhi Tedbirler - 19. Mezuniyet		2	3	5
2.Vazifeler Müdür veya Baş Muallim	4	5	4	13
20.Münferit Maddeler	1			1
3.Muavin		1	1	2
4.Muallim	9	8	2	19
5.Tabip			1	1
7.Ambar ve Depo Memuru			1	1
8.Kayıt ve Kabul ve Terfi-i kayd muameleleri	3	1		4
9.Çocukların hakları ve vazifeleri	4	2	6	12
Toplam	31	23	30	84

Tablo 5’te görüldüğü üzere adalet erdemi ve bu erdemle ilişkili karakter güçleri için toplam 84 kod oluşturulmuştur. Adil olma (31) ve Takım çalışması (30) karakter güçleri en fazla tespit edilenler olmuştur. Talimatnamenin bölümlerine dağılım incelendiğinde en fazla Muallim (19) başlığı altında tespit yapıldığı anlaşılmaktadır. Adalet erdemi ve karakter güçleri şekil 3’te gösterilmiş ardından ilgili örnek ifadeler verilmiştir.

Şekil 3. Adalet erdemi ve karakter güçleri frekansları

Adalet erdemi ve karakter güçleri ile ilgili örnek maddeler şu şekildedir;

İnzibat başlığı altında yer alan 112 ve 114. maddeler çocuklara verilecek cezalarla ilgili açıklamaları içermektedir. Bu maddeler adil olma karakter gücü ile ilişkilendirilmiştir.

“Madde 112: mucip ceza fiillerin teadidine ve derecelerinin tayinine lüzum görülmemiştir. Bu cihet müessese heyet-i idare ve talimiyesinin takdirine bırakılmıştır. Mamefi mugayir ahlak ifal ile zaruri şamil olan ifaal en ağır cezaları müstelzem ad olunabilir. İffete tasdi, hırsızlık ve müessesenin eşyasını tahrip fiilleri gibi ki memur ve muallimlere adiyen hürmetsizlik fiilinden daha şedid bir cezayı istilzam edilebilir.

Madde 114: Ruhen ve bedenen “Geri kalmış” veya malul çocuklar hakkında yapılacak muamele vekaletten istizan olunacaktır. Hangi senede olursa olsun bu kabil çocuklar için yapılacak istizanlara mutlaka tafsilatlı bir sıhhat raporu ile alakadar muallimlerin müşahedelerine müstenid mütalaanamelerinin rabt edilmesi lazımdır.”

Muallim başlığı altında yer alan 37. madde de yine adil olma karakter gücüyle ilişkilidir; “Madde 37: Muallimler bütün çocuklara müsavi olarak müşfik ve itinakâr olmalı ve herhangi bir çocuğa diğerlerini rencide edecek bir surette ayrı bir muamelede bulunmamalıdır.”

Mezuniyet başlığı altında yer verilen 143. madde şöyledir; “Çocukların ebeveynlerinden memda talukatlarının nezdine gece yatısına gitmelerine (s. 39) hiç bir vecihle izin verilemez. Muallimlerinin, daire reislerinin müdür veya baş muallimlerinin itimadını kazanan büyük talebeye müstesna zamanlarda ve icabı halinde içlerinden birinin nezareti altında ve grup halinde izin verilebilir. Mezuniyet daima müdür veya baş muallim ve daire teşkilatı mevcut ise daire reisi tarafından verilir”. Bu ifadelerin liderlik karakter gücünü içerdiği anlaşılmıştır.

Muavin başlığı altında 22. madde de muavinin görev ve yetkilerinin açıklandığı bölümde yer alan “... Talebenin giyimine, temizliğe, dolap ve çekmecelerin temiz ve muntazam olmasına, mektebin ve bilumum müştemilatının nezaket ve intizamına dikkat eder. ...” ifadesi de yine liderlik karakter gücünü yansıtmaktadır.

Zamanın tarz-ı istimali başlığı altında yer alan 134. madde de yatı mekteplerinde öğrencilere kazandırılmak istenen davranışları ifade etmekte ve takım çalışması karakter gücünü içerdiği anlaşılmaktadır. Bu madde şöyledir;

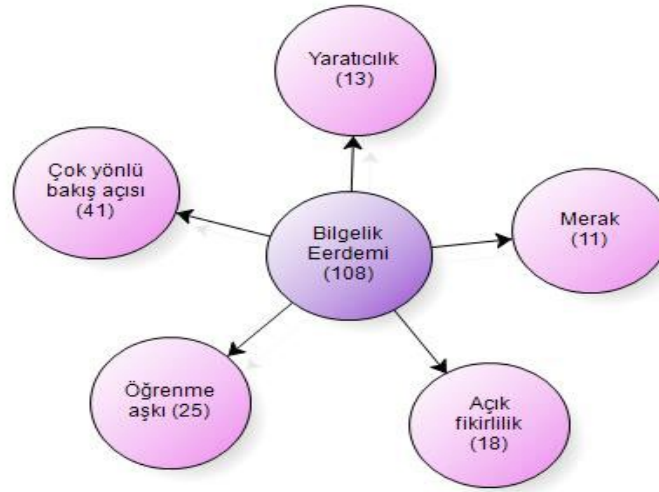
“ Yatı mekteplerinde dört ve beşinci sınıf çocukları için serbest zamanlarda günde 1, 2 saat atölye mesaisi mecburidir. Bu serbest mesai alakadar muallimlerin nezareti altında olacaktır. Her pazar ve çarşamba günlerinin öğlenden sonraki kısmı temizliğe tahsis olunacaktır. Bu zamanlarda ücretli, ücretsiz bütün talebe “kendi evleri” olan yatakhaneleri ve dersaneleri ve binanın diğer aksamını el birliği ile temizleyeceklerdir. Talebenin temizlemesi münasip görülmeyen mahallerin temizliği hademe tarafından yapılır, bunlara da talebe nezaret eder.”

İlk yatı mektepleri talimatnamesinde bilgelik erdemi ve bu erdemle ilgili karakter güçlerinin dağılımı tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinde Bilgelik Erdemi

İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesi	Açık fikirlik	Çok yönlü bakış açısı	Merak	Öğrenme aşkı	Yaratıcılık	Toplam
1.Esas Maddeler	1	2		1		4
13.İnzibat	1	3	1	2	1	8
14.Tedrisat İmtihanları, Tatiller	3	4	1	3		11
15.Zamanın Tarz-ı İstimali	2	4	1	2	1	10
18.Sıhhi Tedbirler - 19. Mezuniyet	1	3	2	3	3	12
2.Vazifeler Müdür veya Baş Muallim	4	5	1	1	2	13
4.Muallim	4	9	2	4	1	20
5.Tabip		1				1
8.Kayıt ve Kabul ve Terfi-i kayd muameleleri	1	3	1	3	2	10
9.Çocukların hakları ve vazifeleri	1	7	2	6	3	19
Toplam	18	41	11	25	13	108

Tablo 6’da görüldüğü gibi bilgelik erdemiyle ilgili toplam 108 kod oluşturulmuştur. Çok yönlü bakış açısı (41) en fazla tespit edilen karakter gücüdür. Öğrenme aşkı ve açık fikirlik de oldukça fazla tespit edilen diğer karakter güçleridir. Bilgelik erdemiyle ilgili en fazla tespit talimatnamenin muallim bölümünde yapılmıştır.

Şekil 4. Bilgelik erdemi ve karakter güçleri frekansları

Bilgelik erdemi ile ilgili yapılan tespitlerden örnekler şu şekildedir:

Tedrisat imtihanları ve tatiller bölümünde 121. ve 124. maddeler açık fikirlilik, çok yönlü bakış açısı ve öğrenme aşkı karakter güçleri ile ilişkilendirilmiştir.

Madde 121: Tedrisat, çocukları hayatlarında kendilerine yarayacak hakiki ve müsmir malumatla tehz gayesine göre icra edilir.

Madde 124: Muallimlerin daima taze bir kuvvet ve şevk ile çalışmalarını temin için her üç muallime bir yardımcı muallim verilir.

Müdürün vazifelerinin açıklandığı bölümde yer alan 21 madde merak, öğrenme aşkı ve yaratıcılık karakter güçleri ile ilişkilendirilmiştir;

Madde 21: Çocukların insaniyetkarane, iktisadi, sıhhi düşünceler ve ahlaki maksatlarla küçük küçük cemiyetler teşkil etmelerini teşvik etmek bu cemiyetleri himaye altına almak da müdürün vazifeleri cümlesindedir:

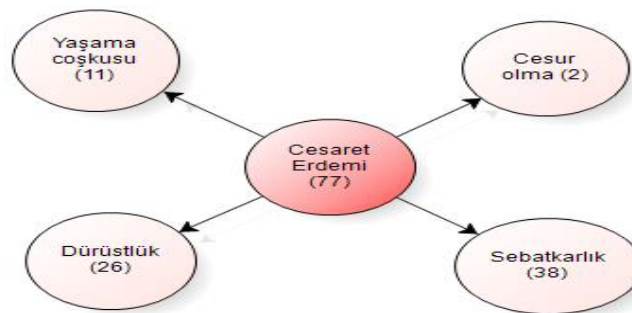
Muallim bölümünde yer alan 44. madde de yer verilen açıklamalarda bilgelik erdemiyle uyum göstermektedir. Bu madde de öğretmenlerin çocuklara hal ve hareketleri ile örnek olmaları gerektiği belirtilmektedir. Maddenin bir bölümünde yer alan “Muallimler talebenin iradesini kırmamaya itina etmelidir. Çocukların nefislerini idareye alışmalarına ve seciye sahibi olmalarına gayret etmelidir. Çocukların bütün muamele ve münasebetlerinde şevk ve heves hakim olmalıdır. Mürailik (ikiyüzlülük), yalancılık katiyen müsamaha edilmemelidir. Talim ve tedriste serahat (açıklık) ve katiyet iltizam edilmeli ve malumat çocukların seciyelerine nafız olacak bir tarzda verilmelidir.” ifadeleri öğrenme aşkı, merak, çok yönlü bakış açısı karakter güçlerini ihtiva etmektedir.

İncelenen metinde cesaret erdemi ve karakter güçleri ile ilgili yapılan tespitler tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinde Cesaret Erdemi

İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesi	Cesur olma	Dürüstlük	Sebatkarlık	Yaşama coşkusu	Toplam
1.Esas Maddeler		1	3		4
13.İnzibat		7	7		14
14.Tedrisat İmtihanları, Tatiller	1	2	4	2	9
15.Zamanın Tarz-ı İstimali			5	2	7
18.Sıhhi Tedbirler - 19. Mezuniyet			2	2	4
2.Vazifeler Müdür veya Baş Muallim		3	2	1	6
4.Muallim	1	5	7	2	15
8.Kayıt ve Kabul ve Terfi-i kayd muameleleri		2	2		4
9.Çocukların hakları ve vazifeleri		6	6	2	14
Toplam	2	26	38	11	77

Tablo 7 incelendiğinde cesaret erdemi ile ilgili toplam 77 kod oluşturulduğu ve en çok tespit edilen karakter gücünün sebatkarlık olduğu görülmektedir. Talimatnamenin bölümlerine dağılım incelendiğinde ise Muallim, çocukların hakları ve vazifeleri ve inzibat bölümlerinde yoğunlaşma olduğu anlaşılmaktadır. Cesaret erdemi ve ilgili karakter güçleri şekil 5'te verilmiş, ardından örnek ifadeler sunulmuştur.

Şekil 5. Cesaret erdemi ve karakter güçleri frekansları

Çocukların hakları ve vazifeleri bölümünde yer alan 75. madde “Çocuklar temiz, düzgün kıyafetli olacak derslerine mütemadi ve sıhhi bir say ile çalışacak muallim ve mürebbilerine karşı samimi ve muhabbet ve hürmet besleyecek, dürüst ve tam bir inzibatla hareket edecek ve vaziflerine şiddetli bir merbutiyet ve itina ile sarılacaktır.” şeklindedir. Bu maddede yer verilen açıklamalar sebatkarlık karakter gücü ile ilişkilendirilmiştir. Aynı bölümde yer alan 78. madde ise şu şekildedir; “Çocuklar, talimat ve emirlere itaatkar, vakur ve faal olacaklardır. Gerek büyüklerine gerekse arkadaşlarına karşı edep ve terbiye dahilinde hareket edecekler ve çirkin kelimeleri ağızlarına

almayacaklardır.” Buradaki ifadelerde de yine sebatkarlık ve dürüstlük karakter gücü şeklinde değerlendirilmiştir.

Tedrisat imtihanları, tatiller bölümünde yer alan 127. madde ilk yatı mekteplerinde milli bayramların nasıl kutlanması gerektiği ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Bu madde de yer alan

“23 Nisan, 29 Teşrin-i evvel günlerinde çocuklara tarihlerinin en büyük anlarını heyecanla hiss ettirecek bir tarzda umumi içtimalar yapılır. Bu içtimalara bütün muallimlerin iştiraki mecburidir. Müdür veya muavin tarafından kısa, fakat müyesser bir nutuktan sonra talebe tarafından vatani ve milli şarkılar terennüm ve manzumeler kıraat olunur. Bu kabil içtimalarda talebenin münasip nutuk vermeleri faydalıdır ve arzu edilir. Ancak bu nutukların çocukların fikri seviyesiyle mütenasip olması ve samimi bulunması lazımdır. Bunun için nutukların bilazat talebe tarafından ihzarı icap eder. İçtimalarda soğuk bir resmiyet halinden ziyade ailevi ve sıcak bir samimiyet hali hükümran olmalıdır. İlk mektepler müfredat programı mucibince bu bayramlar için çocukların mektebi ve dersanelerini tezyin etmeleri ve şenlik tertibatı yapmaları teşvik olunur.”

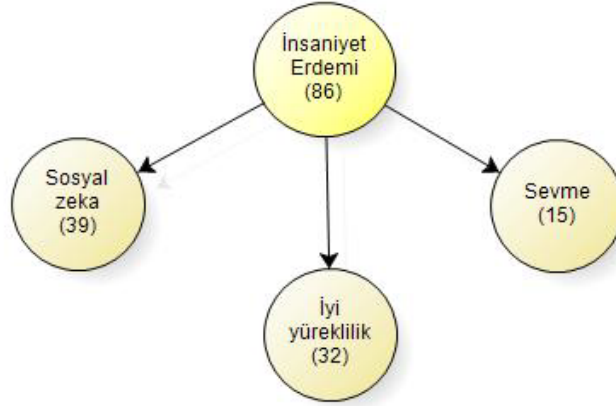
ifadeleri yaşama coşkusu karakter gücünü göstermektedir.

İnsaniyet erdemi ve bununla ilgili karakter güçlerinin dağılımı tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinde İnsaniyet Erdemi

<i>İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesi</i>	<i>İyi yüreklilik</i>	<i>Sevme</i>	<i>Sosyal zeka</i>	<i>Toplam</i>
1.Esas Maddeler	3		4	7
13.İnzibat	3		2	5
14.Tedrisat İmtihanları, Tatiller	2		3	5
15.Zamanın Tarz-ı İstimali	1		4	5
16.Mekulat (Yenilecek gıda maddeleri) - 17. Melbusat	2		2	4
18.Sihhi Tedbirler - 19. Mezuniyet	2	1	4	7
2.Vazifeler Müdür veya Baş Muallim	2	1	5	8
3.Muavin	1		1	2
4.Muallim	8	7	6	21
5.Tabip	1	1		2
8.Kayıt ve Kabul ve Terfi-i kayd muameleleri	3	1	2	6
9.Çocukların hakları ve vazifeleri	4	4	6	14
Toplam	32	15	39	86

Tablo 8 incelendiğinde insaniyet erdemi ile ilgili toplam 86 kod oluşturulduğu görülmektedir. Sosyal zeka ve iyi yüreklilik karakter güçlerinin yoğun olduğu anlaşılmaktadır. Talimatnamenin bölümlerine dağılım incelendiğinde ise yine muallim ve çocukların hakları ve vazifeleri bölümlerinde yoğunluk olduğu görülmektedir. İnsaniyet erdemi ile ilgili karakter güçleri şekil 6’da gösterilmiş ve örnek ifadeler verilmiştir.

Şekil 6. İnsaniyet erdemi ve karakter güçleri frekansları

Talimatnamenin ilk bölümü olan Esas maddeler kısmında yer alan 3. maddede yatı mekteplerinin amaçlarının açıklandığı görülmektedir. Bu amaçlar şu şekilde ifade edilmiştir;

“Yatı mekteplerinde çocukların en lüzumlu içtimai itiyatlara sahip olacak surette yetiştirilmeleri lazımdır. Binaenaleyh bunlardaki talebe, her an mütesanit (dayanışma içinde olan) bir cemiyetin vazifedar bir azası olduğunu hissetmeli ve bütün faaliyette bu his rehber olmalıdır. Bu maksadı temin için mektep dahilinde talebeni yapabileceği işler mutlaka talebeye yaptırılmalı ve mektebin idaresinde ve inzibatında daima talebenin içtimai kabiliyetlerini tenmiye (yetiştirmek, arttırmak) etmek esasına riayet edilmelidir.”

Bu ifadeler sosyal zeka karakter gücü ile ilişkilendirilmiştir. Zamanın tarz-ı istimali bölümünde yer verilen serbest zaman etkinlikleri için örnekler de sosyal zeka karakter gücünü desteklemektedir. Mezuniyet bölümünde yer alan 145. madde de ise çocuklarla birlikte yapılacak okul gezileri ile ilgili açıklamalar verildiği görülmüştür.

“Yaptırılacak terbiyevi gezintilerde vesile düştükçe talebeye tetkikler yaptırılır. Çocuklar çiçekler, böcekler, taşlar vesaire toplarlar; ağaçların yaprakların resimlerini yaparlar; faydalı kır ve çiftlik hayatından bahs edilir. Hülasa çocuğun tabiat ve hayat hakkında esaslı malumat edinmesine çalışılır. Şehir dahilinde yapılacak gezintilerde tarihi yerler, abideler görülür; sanayi ve iktisat hakkında sağlam ve müsmir bir fikir edinebilmeleri için fabrikalara ve atölyelere gidilir. Büyük ticaret müesseseleri gezilir. Limanlarda gemiler, harp sefineleri ziyaret edilir, mahkemelere meclis-i umumi ve belediye meclisi celselerine gidilerek mahkeme ve müzakereler istima olunur.”

Bu açıklamalarda da sosyal zeka karakter gücünün desteklendiği anlaşılmaktadır. Muallim bölümünde yer alan 37 ve 38. maddeler iyi yüreklilik karakter gücü ile ilişkilendirilmiştir.

Madde 37: Muallimler bütün çocuklara müsavi olarak müşfik ve itinakâr olmalı ve herhangi bir çocuğa diğerlerini rencide edecek bir surette ayrı bir muamelede bulunmamalıdır.

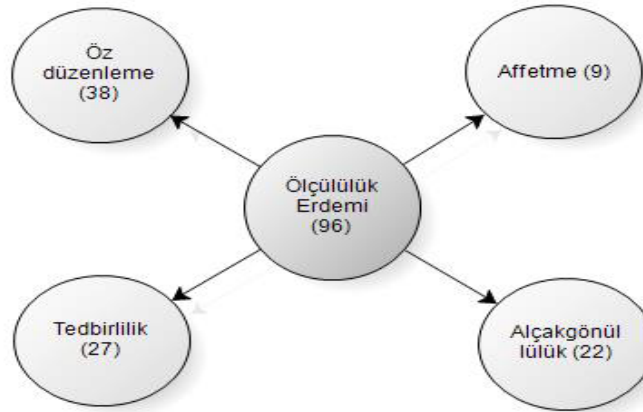
Madde 38: Muallimler, ellerine tevdi olunan çocukların şefkat ve nevazişe (iltifat, gönül alma) muhtaç olduğunu daima hatırlamalı ve fakat müfrit (aşırı) bir mesaide ve yumuşaklık ile şımarmalarına meydan vermemelidir ve çocukların daima kalplerine hitap etmeyi bilerek fena hallerini ıslaha gayret etmelidir.

İncelenen metinde ölçülülük erdemi ve karakter güçleri ile ilgili yapılan kodlamaların dağılımları tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinde Ölçülülük Erdemi

<i>İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesi</i>	<i>Affetme</i>	<i>Alçakgönüllülük</i>	<i>Öz düzenleme</i>	<i>Tedbirliklik</i>	<i>Toplam</i>
1.Esas Maddeler		1	2	2	5
13.İnzibat	4	3	7	5	19
14.Tedrisat İmtihanları, Tatiller			2	1	3
15.Zamanın Tarz-ı İstimali		2	5	2	9
16.Mekulat (Yenilecek gıda maddeleri) - 17. Melbusat			1		1
2.Vazifeler Müdür veya Baş Muallim	1	4	3	4	12
3.Muavin			1		1
4.Muallim	3	7	8	6	24
5.Tabip			1		1
7.Ambar ve Depo Memuru				1	1
8.Kayıt ve Kabul ve Terfi-i kayd muameleleri		1	1		2
9.Çocukların hakları ve vazifeleri	1	4	7	6	18
Toplam	9	22	38	27	96

Tablo 9 incelendiğinde ölçülülük erdemi ile ilgili toplam 96 kod oluşturulduğu görülmektedir. En çok tespit edilen karakter gücü öz düzenleme (38) ve tedbirliklik olmuştur. Muallim, çocukların hakları ve vazifeleri, müdür ve baş muallimin vazifeleri ve inzibat bölümlerinde daha fazla kod tespit edildiği anlaşılmaktadır.

Şekil 7. Ölçülülük erdemi ve karakter güçleri frekansları

Ölçülük erdemi ile ilişkilendirilen örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

Madde 137: Her sabah çocukların elleri, yüzleri, saçları, dişleri; üstleri başları, yatakları kitapları muayene edilmeli ve nezaket, intizam kabiliyetlerinin tenmiyesine büyük bir ehemmiyet atfolunmalıdır.

Madde 51: Tabip her üç ayda bir bütün çocukları birer birer tamamen muayene etmeye ve sıhhi cüzdanlarını vaktinde muntazaman imlaya mecburdur. Altı ayda bir çocukların ölçülerini alarak sıhhat cetvellerine kayıt edecektir.

Madde 76: Çocuklar kendi işlerini kendileri göreceklerdir: mesela yataklarını kendileri yapacaklar sınıfların ve dairelerin temizliği ve tanzimi, yemekhanede hizmet, küçük dikişler, ütü gibi işlerde iştirak edecekler ve müesseseye ait umumi ve el birliği ile yapılması lazım gelen işlerde kendilerine düşen vazifeyi memnuniyetle başaracaklardır.

Madde 79: Çocuklar, elbise, kitap ve defter ve gözlerini daima temiz ve muntazam bulunduracaklar ve mektep camisine ait eşyayı da hüsnü muhafaza edeceklerdir.

Madde 80: Çocuklar, sıra çekmecelerinin, dolaplarının ve kendilerine gönderilen eşyanın daima idare tarafından teftiş edileceğini unutmamalıdır.

Madde 19: mektep eşyasının tahrip ve zayi edilmemesine itina eylemek ve tahribat vukuunda müsebbiplerine tazmin ettirmek.

Madde 39: Talebenin kitap, defter, elbise ve eşyasının temizliğinden ve iyi muhafazasından, mektep dahilinde vukua getirecekleri zarar ve ziyandan sınıf muallimleri, daire resileri mesuldur.

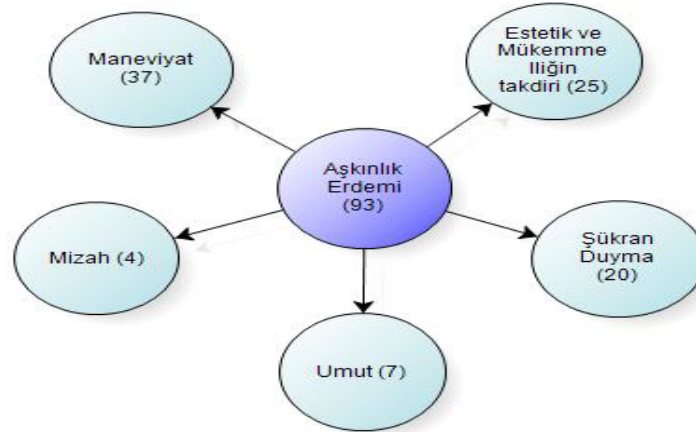
Madde 77: Çocukların gerek sınıflarda gerek sanathanelerde gerekse bahçede ve oyunlarda hal ve vaziyetleri sıhhat ve ahlak esaslarıyla uygun olacaktır.

Yukarıda verilen örnekler incelendiğinde öz düzenleme ve tedbirlilik karakter güçlerinin desteklendiği anlaşılmaktadır. Aşkınlık erdemi ve karakter güçleri ile ilgili dağılımlar tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. İlk Yatı Mektepleri Talimatnamesinde Aşkınlık Erdemi

İlk Mektepler Talimatnamesi	Estetik ve mükemmlğin takdiri	Maneviyat	Mizah	Şükran duyma	Umut	Toplam
1.Esas Maddeler		2		3		5
13.İnzibat		4		1		5
14.Tedrisat İmtihanları, Tatiller	2	2		1	1	6
15.Zamanın Tarz-ı İstimali	2	4	1	2	1	10
16.Mekulat (Yenilecek gıda maddeleri) - 17. Melbusat	1	1				2
18.Sihhi Tedbirler - 19. Mezuniyet	2	3	1			6
2.Vazifeler Müdür veya Baş Muallim	2	3	1			6
3.Muavin	1	1		1		3
4.Muallim	7	8	1	6	1	23
8.Kayıt ve Kabul ve Terfi-i kayd muameleleri	2	2		1	1	6
9.Çocukların hakları ve vazifeleri	6	7		5	3	21
Toplam	25	37	4	20	7	93

Tablo 10 incelendiğinde aşkınlık erdemi ile ilgili toplam 93 kod oluşturulduğu ve en çok tespit edilen karakter gücünün maneviyat olduğu anlaşılmaktadır. Talimatnamenin bölümlerine dağılım incelendiğinde muallim ve çocukların hakları ve vazifeleri bölümlerinde daha fazla kod tespit edildiği görülmektedir.

Şekil 8. Aşkınlık erdemi ve karakter güçleri frekansları

Talimatnamede aşkınlık erdemi ve karakter güçleri ile ilgili yapılan tespitlerden örnekler aşağıda verilmiştir:

Madde 141: Elbisenin şeklen sade, zarif ve serbest harekete müsait olması lazımdır.

Elbiseler mümkün olduğu kadar yerli kumaşlardan imal edilmelidir. Zaruret-i katide olmadıkça ecnebi malumatı kullanılmayacaktır.

Ders zamanları haricinde terbiyevi müsamereler tertip ederek çocukları cemiyet hayatına istinas ettirmek.

Madde 44: Gerek muallimlerin, gerekse diğer memurların talebeye say, vazifeperverlik, ahlak ve temizlik hususlarında numune imtisal olmaları lazımdır.

Madde 45: Mektepte mümkün olduğu kadar ve ailevi bir hayat yaşatmalıdır. Binaenaleyh yemeklerin muallim ve talebe birarada oturarak neşeli bir surette yenmesi lazımdır.

Madde 81: Çocuklar cemiyet hayatında her hakkın bir vazife mukabili olduğunu hissetmeli ve kendilerine mektebin gösterdiği suhulet ve yardımları; faaliyet ve gayretleri ve icabında mektebe yapacakları hizmetlerle ödemeye çalışmalıdırlar.

Madde 146: Çocuklar için hayati bir ihtiyaç ve feyzli bir inkişaf vasıtası olan bu kabil cevelan (dolaşma) , muallimler tarafından çocukların daha iyi tanınmalarına bir çok fırsatlar ihzar edeceği için baş muallimler bunları bilhassa teşvik ve teshil etmelidirler.

Yatı mektepleri muallimleri daire ve idare nöbetlerini hakiki bir alaka ile ifa etmeli ve sınıflarının maddi ve manevi ihtiyaçlarını aynı zamanda itinalı bir baba gibi tatmine çalışmalıdırlar.

Muallimler talebenin iradesini kırmamaya itina etmelidir. Çocukların nefislerini idareye alışmalarına ve seciye sahibi olmalarına gayret etmelidir. Çocukların bütün muamele ve münasebetlerinde şevk ve heves hakim olmalıdır. Mürailik (ikiyüzlülük), yalancılık katiyen müsamaha edilmemelidir. Talim ve tedriste serahat (açıklık) ve katiyet iltizam edilmeli ve malumat çocukların seciyelerine nafız olacak bir tarzda verilmelidir.

Ahlaki terbiyede daima içtimai ruh hakim olmalı; çocuklar Türklük ve Türk vatanına intibak ettirilmelidir.

Madde 77: Çocukların gerek sınıflarda gerek sanathanelerde gerekse bahçede ve oyunlarda hal ve vaziyetleri sıhhat ve ahlak esaslarıyla uygun olacaktır.

Yukarıda verilen ifadeler incelendiğinde aşkınlık erdemiyle ilişkili olan estetik ve mükemmelliğin takdiri, şükran duyma, umut, mizah ve maneviyat karakter güçlerini desteklediği görülmektedir. İlk yatı mekteplerinin farklı bölümlerinde kodlama için referans alınan değerler, erdemler ve karakter güçleri ile ilişkilendirilebilecek pek çok nokta olduğu anlaşılmaktadır.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Cumhuriyetin ilk yıllarında açılan yatı mektepleri dönemin şartları düşünüldüğünde eğitim imkanının her vatandaşa ulaşabilmesi açısından önemli adımlardan biri olarak görülmektedir. O dönemde eğitimden beklentiler ve yeni rejimi benimsemiş modern bir toplum oluşturulması amacı düşünüldüğünde imkanlar doğrultusunda büyük bir eğitim seferberliği gerçekleştirilmeye çalışılmıştır (Tuğluoğlu ve Tunç, 2010; Çiftçioğlu, 2007, 3-4). Toplumsal ve kültürel alanda yapılan inkılapların yerleşmesi ve halk tarafından benimsenmesi noktasında da en büyük araç eğitim olarak düşünülmüştür (Dönmez, 2006, 94; Acun, 2006).

1927 yılında yayınlanan İlk Yatı Mektepleri talimatnamesi ise dönemin bakanlığının eğitim uygulamalarının anlaşılması açısından önemli olduğu kadar talimatnamede yer verilen açıklamaların yatı mektepleri özelinde dönemin eğitim anlayışını ve yeni nesillerden beklentilerini de içermesi cumhuriyet dönemi eğitim anlayışı ve uygulamalarının anlaşılması açısından somut bir örnek olarak değerlendirilebilir. Bu çalışmada talimatname metni değerler, karakter güçleri ve erdemler açısından incelenmiştir. Bulgular kısmında verilen analiz sonuçları incelendiğinde oldukça önemli çıkarımların yapılması mümkündür.

Rokeach'ın değer sınıflandırması dikkate alınarak yapılan analiz sonucunda amaç ve araç değerlerle ilgili olarak talimatname metninde oldukça önemli ifadeler yer verildiği tespit edilmiştir. Amaç değerlerde en az ulaşılan değerlerin özgürlük, ulusal güvenlik ve kurtuluş amaç değerleri olması analizlerin en beklenmedik sonuçlarından biri olmuştur. Dönemin şartları düşünüldüğünde uzun süren savaşlardan çıkmış ve imkansızlıklara rağmen ulusal ve bağımsız bir devlet kurmayı başarmış bir milletin yeni nesillerine özgürlük, ulusal güvenlik ve kurtuluş amaç değerlerini daha fazla hissettirmesi gerektiği düşünülürken analiz sonuçları bunun tersini göstermektedir. Bu durum farklı yorumlara kapı aralamaktadır. İlk olarak bu durumun tespitini toplumsal hafızanın özgürlük, ulusal güvenlik ve kurtuluş gibi kavramların önemi konusunda canlı ve taze bir durumda olması şeklinde yorumlamak mümkündür. Farklı bir bakış açısı olarak da milli mücadelenin zaferle tamamlanmış ve cumhuriyet rejiminin kurulmuş olması yeni nesillerin geleceğe dönük ve yeni rejimi sağlamlaştıracak, çağdaş ve muasır medeniyetler seviyesine çıkartacak bir eğitim sistemiyle yetiştirilmesi inancını göstermektedir. Bu inanç Atatürk tarafından 22 Eylül 1924'te İzmir İstiklal Ticaret Mektebinde "*Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için en hakiki mürşit ilimdir, fendir. İlim ve fennin haricinde mürşit aramak gaflettir, cehalettir, delalettir*" sözlerinde kendini göstermektedir (Yıldırım, 2016, 4).

Çalışmanın bulgularında araç değerlerle ilgili analiz sonuçları da sorumluluk sahibi, itaatkar, öz-kontrollünü yapabilen nesiller yetiştirilmesinin amaçlandığını göstermektedir. Hırs ve hayal gücünden uzak ama azimle çalışan, başladığı işte sebat gösterebilen ve bir toplumun parçası olduğunun farkında olarak büyüyen çocuklar yetiştirilmek istenmiştir. Talimatnameden alınan doğrudan alıntılar dikkate alındığında en çok dikkat çeken, öğrencilerin çalışma azminin ve hayata atıldıkları zaman kendilerine verilen her işi bu azimle yapmaları gerektiği bilincinin verilmeye çalışılmasıdır. Güler (2004) tarafından dönemlere ayrılan Cumhuriyet devri eğitim politikaları incelendiğinde "*Millileştirme Devri (29 Ekim 1923 - 1938)*" esaslarında yer alan *milli karakter motifi, birlik ilkesi, bilgisizliği ortadan kaldırma ilkesi, işe dayalı eğitim ilkesi ve disiplin ilkesi* ile araç değerlerden elde edilen bulguların tutarlı olduğu görülmektedir (akt. Hesapçoğlu, 2009, 125).

Erdemler ve karakter güçleri ile ilgili analiz sonuçları incelendiğinde ise bilgelik, ölçülülük, aşkınlık, adalet ve insaniyet erdemlerinin daha fazla öne çıktığı anlaşılmaktadır. Çok yönlü bakış açısı, açık fikirlilik, öğrenme aşkı, maneviyat, şükran duyma, öz düzenleme, tedbirlilik, adil olma, takım çalışması, liderlik, sosyal zeka, sebatkarlık gibi karakter güçlerinin ön plana çıktığı talimatnamede yer verilen ifadelerden anlaşılmaktadır.

Dönemin eğitim anlayışı düşünüldüğünde özellikle 1923- 1930 yılları arasında okulların öğrencileri hayata hazırlayan yerler haline getirilmek istendiği, öğrencilerin toplum içinde bir birey olarak hak ve sorumluluklarını yerine getirebilecek donanımlara sahip olmalarının beklendiği ilgili literatür incelendiğinde anlaşılmaktadır (Coşkun Keskin, 2021, 148-152; Örs ve Şimşek, 2022, 6-9). Bu çalışmanın sonuçlarından da bu beklentilerin gerçekleştirilmesi için kanunların ve yönetmeliklerin bu

düşünceye uygun olarak hazırlandıkları anlaşılmaktadır. İlk Yatı Mektepleri talimatnamesinden anlıyoruz ki; okuldan mezun olan öğrencilerin, çalışma zevkine varmış, toplumun bir parçası olduğunun bilincinde, açık fikirli, sebatkar, kendi işini kendisi görebilen bireyler olması beklenmektedir. Bunun sağlanması noktasında başta öğretmenler olmak üzere okulda görevli olan tüm personele öncelikle “doğru örnek olma” gibi çeşitli sorumluluklar verildiği anlaşılmaktadır. Okul içerisinde eğitim faaliyetlerinin bir bütün olarak değerlendirildiği; öğrenciler, öğretmenler ve diğer personelin günlük yaşantılarının yönetmelikle düzenlendiği görülmektedir. Bu düzenlemelerde okul hayatının aile hayatı gibi olmasına pek çok maddede dikkat çekildiği de anlaşılmaktadır.

Cumhuriyet dönemi eğitim anlayışlarının anlaşılmasına katkı sağlayan bu tarz somut örneklerin farklı bakış açıları ile incelenmesi eğitim tarihinin çok disiplinli yapısı nedeniyle sadece eğitim tarihi çalışmalarına değil, değer ve karakter eğitimi çalışmalarına, eğitim yönetimi ve planlanması çalışmalarına da katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Acun, F. (2006). Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitimin hedefi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 27-32.
- Akyüz, Y. (2018). *Türk Eğitim Tarihi MÖ. 1000- MS. 2018*. Pegem.
- Binbaşıoğlu, C. (2014). *Başlangıçtan Günümüze Türk Eğitim Tarihi*. Anı.
- Coşkun Keskin, S. (2021). Değerler eğitimine tarihsel süreçte genel bir bakış: Türk devletlerinde değerler eğitiminin dünü ve bugünü. Ş. Koca ve P. Erten (Ed.), *Eğitim Bilimlerinde Araştırmalar Ve Değerlendirmeler - 1*, (ss. 131-160). Gece Kitaplığı.
- Çiftçioğlu, İ. (2007). Atatürk'ün Türk eğitimi hakkındaki görüş ve uygulamaları. *Akademik Bakış*, 13, 1-26.
- Dönmez, C. (2006). Atatürk'ün eğitim anlayışı ile ilgili görüş ve uygulamalarına toplu bir bakış. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 91-109.
- Güven, İ. (2014). Türk eğitim tarihi. Pegem.
- Hesapçioğlu, M. (2009). Türkiye'de Cumhuriyet döneminde eğitim politikası ve felsefesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 29, 121-138.
- Karababa, A. (2014). Kuramsal temelde değer. B. Dilmaç ve H. H. Bircan (Ed.), *Değerler ve Değerler Psikolojisi*, (ss.1-20). Pegem.
- Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun, Resmi Gazete, 3 Mart 1926, S.338.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma. Desen ve Uygulama için bir Rehber*. Nobel.
- Miles, M. B. ve Huberman, A.M. (2020). *Nitel Veri Analizi*. Pegem.
- Örs, E. ve Şimşek, A. (2022). Cumhuriyet dönemi ilkökul Hayat Bilgisi ders kitaplarında insan hak ve sorumluluklarının gelişimi. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 47, 1-28. <https://doi.org/10.21497/sefad.1128255>.
- TDK, Güncel Türkçe sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 22.01.2024.
- Tuğluoğlu, F. ve Tunç, T. (2010). 1926 İlkmekekte müfredatı ve Cumhuriyet Tunçay Tunç dönemi eğitiminin ekonomik hedefleri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 26(76), 55-98.

Yıldıran, G. (2016). Cumhuriyet döneminde eğitim ve eğitim kurumları. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 29(2), 1-26.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin.

Yücel, M. S. (2023) Cumhuriyetin ilk yıllarında köy yatı mektepleri. *History Studies 15*, Cumhuriyetin 100. Yılı Özel Sayısı (Ekim 2023), 293-313. <https://doi.org/10.9737/historystudies.1358682>.

Extended Abstract

Introduction

In the first years of the Republic, attempts were made to lay the foundations of a modern state with the reform movements carried out in the political and social fields. Regulations prepared by ministries in the implementation of the innovations introduced by law are important reference sources in terms of understanding the institutional functioning of the period. With the new regulations made in the field of education, both the central organization and the provincial organization have been reorganized in order to create a national and modern education system. The main structures of the education system were regulated with the Law on Education Organization adopted in 1926. It can be seen that boarding schools have been structurally and systematically reorganized with the regulations introduced in this law. When the history of Turkish education is examined, it is seen that the concept of boarding school has a very old history. It is seen that the education of orphans and poor children in particular was provided through foundations during the Ottoman period and was provided by the state after the Republic. The first regulations regarding boarding schools, which were reorganized by the law adopted in 1926, were published by the ministry in 1927. These regulations clarified issues such as student admission to boarding schools, the duties of the principal and other school employees, the duties and responsibilities of children, and the administrative functioning of the school.

Purpose

Considering that the priority of opening boarding schools was to give priority to orphans and poor children, this raises different expectations in the organization of education in these schools. The main subject of this study, "Regulations for Primary Boarding Schools", has not been addressed in any other study before. When the regulation text, consisting of 154 articles, was examined, it has been seen that it included very detailed explanations about the functioning of the boarding schools and the duties and responsibilities of the teachers and civil servants working in these schools, as well as the students. It is understood that the explanations in the regulations not only give a detailed explanation about the functioning of the boarding schools, but also include many values and character strengths that the students in these schools were to acquire. For this reason, the current study is hoped to contribute more to the field by analyzing the items in the text within the scope of values and character strengths, instead of just giving the content of the regulations. Thus, the values and character strengths that the new type of people intended to be raised during the republic period are expected to have will be revealed through an official document prepared by the ministry. It is thought that this study will contribute to both value education and education history literature.

Method

This qualitative study, which is based on the examination of the 1927 "Primary Boarding School Instructions" in terms of values education and character strengths, has adopted a phenomenological design. Since it was aimed to examine the text of an instruction published by the Ministry of Education of the period in 1927 and applied throughout the country in terms of values and character strengths, it was deemed appropriate to use the phenomenology design. Thus, an in-depth understanding of the period's understanding of values education and the character strengths

that are expected to be imparted to new generations will be provided. The regulations examined in the study were accessed digitally from the archive of the Journal of Announcements published on the official website of the Ministry of National Education. Document review method was used to collect the data of the study. Since the original of the instruction text, which constitutes the main data set of the study, is Ottoman Turkish, the entire text was first transcribed. After the transcription text was checked by another expert, necessary simplifications were made in the text. Then, content analysis was performed on the data set. In this study, since it is aimed to examine the Instructions for Primary Boarding Schools, which constitute the main data set, in terms of values and character strengths, firstly the values and character strengths were determined. When the literature on values was examined, it was seen that more than one value classification was made by different researchers. This study is based on the value classification made by Rokeach. For the analysis of character strengths and virtues, a code list was created based on the classification made by Kabakçı. It was determined that there were 20 different subheadings in the text consisting of a total of 154 articles. The items in these subheadings were coded with the qualitative data analysis program according to the code lists. During the coding, it was determined that the articles in the sections titled 6-Clerk, 10-Teachers' Council, 11-Police Council, 12-Auction Commission included only the definitions of duties and powers of the mentioned councils and commissions, and in these sections there was not a code related to values, character strengths and virtues and could not be created. Codings were made on the items in the other 16 sections. In order to ensure reliability during the coding process, expert opinion was obtained from a different coder for two sections, and control coding was performed by the researcher by repeating the coding intermittently three weeks. The formula determined by Miles and Huberman was used when calculating reliability. As a result of the coding, a total of 1167 codes were created for values, character strengths and virtues. In calculations made with the results of different encoders, the reliability was 0.94; The control coding result was calculated as 0.99.

Findings

A total of 264 aim values were reached in the examined instruction text. The most frequently identified aim values were social approval (51), equality (45) and self-esteem (34). The least identified aim values are freedom, liberation and national security. Among the sections of the regulation, 50 aim values were identified under the title of Teacher, 39 aim values under the title of Children's Rights and Duties, and 32 aim values under the title of discipline. Among the instrument values, the most frequently identified values were responsibility (57), self-control (40) and obedience (38), while ambitious (2) and imagination (3) were the least detected instrumental values. Article 106 under the heading of Discipline; "Children should get used to doing a duty because it is a duty and consider the spiritual pleasure resulting from a well-performed duty as the greatest reward for themselves." It reflects the instrumental values of responsibility, obedience, self-control, honesty and reasonableness. Article 76 of the regulation, under the title of Children's rights and duties, is one of the articles expressing more than one instrument value. "Children will take care of their own work: for example, they will make their own beds, they will participate in the cleaning and arrangement of classrooms and apartments, serving in the cafeteria, small sewing, ironing, etc., and they will gladly fulfill their duties in the general and cooperative works of the institution. Every child should always feel and know that he is a dutiful member of a large family, an active community, and should always understand that great, fruitful deeds can be achieved thanks to the unity of activities carried out through sharing." This item is an example that includes the instrument values of courage,

intellectual, honesty, imaginative, polite, reasonableness, self-control, responsibility, cleanliness, helpfulness. As a result of the analysis related to the character strengths and virtues identified in the examined regulation text, a total of 544 codes were created. A total of 84 codes were created for the justice virtue and the character strengths associated with this virtue. The character strengths of fairness (31) and teamwork (30) were the most frequently identified. When the distribution among the sections of the regulation is examined, it is understood that the most determinations are made under the title of Teacher (19). A total of 108 codes were created regarding the wisdom virtue. Versatile perspective (41) is the most frequently identified character strength. Love of learning and open-mindedness are other highly identified character strengths. It is seen that a total of 77 codes were created regarding the virtue of courage and the most identified character strength is perseverance. It can be seen that a total of 86 codes were created regarding the virtue of humanity. It is understood that the character strengths of social intelligence and kindness are intense. It can be seen that a total of 96 codes were created regarding the virtue of temperance. The most frequently identified character strengths were self-regulation (38) and caution. It is understood that a total of 93 codes were created regarding the virtue of transcendence and the most identified character strength is spirituality.

Conclusion

The Primary Boarding Schools instructions published in 1927 has important in terms of understanding the educational practices of the ministry of the period. The explanations included in the regulation include the understanding of education of the period and the expectations from the new generations, specifically in boarding schools, and can be considered as a concrete example in terms of understanding the educational understanding and practices of the republican period. As a result of the analysis made taking into account Rokeach's value classification, it was determined that there were very important statements in the text of the instruction regarding the aim and instrument values. One of the most unexpected results of the analysis was that the least achieved aim values were freedom, national security and liberation. In the findings of the study, the analysis results regarding instrument values show that it is aimed to raise responsible, obedient and self-controlled generations. It has aimed to raise children who were far from ambition and imagination, but who worked with determination, who could show perseverance in the work they started, and who grew up aware of being a part of a society. When the analysis results regarding virtues and character strengths are examined, it is understood that the virtues of wisdom, moderation, transcendence, justice and humanity stand out more. It is understood from the expressions in the regulation that character strengths such as versatile perspective, open-mindedness, love of learning, spirituality, gratitude, self-regulation, caution, fairness, teamwork, leadership, social intelligence and perseverance come to the fore. Considering the approach to education of the period, it is understood when the relevant literature is examined, especially between 1923 and 1930, that schools were intended to be places that prepared students for life, and that students were expected to be equipped to fulfill their rights and take a responsibilities as individuals in society. Examining such concrete examples, which contribute to the understanding of the educational approaches of the Republican period, from different perspectives will contribute not only to studies on the history of education, but also to studies on value and character education, and educational management and planning, due to the multidisciplinary nature of education history.

Yayın Etięi Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etięi Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etięine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirilmemiştir. Araştırma verileri doküman incelemesi yöntemiyle elde edildiği ve insanlarla görüşme, gözlem vb. Bir veri toplama süreci olmadığı için etik kurul iznine ihtiyaç duyulmayan çalışmalar kapsamına girmektedir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarı olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanım olmadığını ifade ederim.

Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.